

WAT GESCHIEDDE IN 1944.

De synodes der Gereformeerde kerken bezwoeren toen allen die het hooren wilden: „bindende leer der kerk blijkens de drie formulieren, blijkens 1905, blijkens het dankgebed na den doop enz. is het „houden voor wedergeboren” in de zin zoals Prof. Schilder het bestreden (heeft), dus in de zin van „houden voor reeds wedergeboren”. Daar tegen (mag) niets geleerd worden. Want dat zegt immers het bindend zijn. Daarmede (moet) elk in zijn leer volkomen in overeenstemming zijn.”²⁾

Uitdrukkelijk had de Synode vóórdien „met argumenten weerlegd de noodzakelijkheid der aanvulling van het begin (van de verklaring van 1905 — C. V.) met: of te wederbaren”.³⁾ Ja, zij had „de gedachte „houden voor wedergeboren of te wederbaren” als „ongereformeerd” „afgewezen”.⁴⁾

Dit „was de „boven-schriftuurlijke binding”, waartegen de bezwaarders terecht in verzet zijn gekomen”.⁵⁾

En daarna stelde de Synode den eisch van algeheele onderwerping aan haar besluiten. „Men had maar te verklaren of men instemde met de leer der kerk, zoals die neergelegd was in „houden voor wedergeboren (volmaakt verleden tijd)”. En ieder, die daartegen bezwaar hield, en niet beloven wilde niets daartegen te zullen leren, die werd geschorst. Geschorst als scheurmaker, omdat zij openlijk opponeerden tegen wat leer der kerk heette te zijn, en inderdaad (volgens de eerlijke uitleg van „1905” nl. — C. V.) niet meer was dan een duldhare mening. Daarom zijn alle schorsingen, die op die grond geschied zijn, onverantwoord geweest”.⁶⁾

WAT GESCHIEDDE MET CAND. SCHILDER?

Met alle kracht beweren thans synodale penvoerders, dat Cand. Schilder niet is geweerd omdat hij weigerde de kinderen der geloovigen voor reeds wedergeboren te houden en van de sacramenten niet beleeft dat ze, als ze waarlijk sacramenten zijn, aanwezig geloof verzegelen.

Maar dat is een aperte leugen!

De classis Gorinchem wist wel beter en handelde dienovereenkomstig. En deze classis „met haar hoge gasten (Ds Meynen en Dr Kraan — C. V.) bestond niet uit een stelletje dwazen, heus niet. Reken dat ze wisten wat ze wilden! Zij hebben (er blijft geen andere mogelijkheid zelfs maar open) Cand. Schilder geweerd uit het ambt, omdat hij de uitspraken der Synode niet aanvaardde in die zin die hij eraan hechtte, EN DIE DE CLASSIS, MET DE DEPUTATEN, ER OOK AAN HECHTTE ALS INHOUD EN BEDOELING VAN DEZE UITSPRAKEN VOLGENS DE SYNODE. Omdat hij niet in verband met de doop, die immers voor de geloovigen is en aan de geloovigen ook hun wedergeboren-zijn verzekert, van de kinderen wilde veronderstellen dat zij voor hun doop wedergeboren zijn”.⁷⁾

Zelfs de synode, die van Utrecht 1946, durfde evenwel den leugen aan, dat cand. Schilder niet om zijn afwijzing van veronderstelde wedergeboorte en een aanwezig-geloof verzegelend sacrament werd afgewezen.

Maar: „Zó staan de zaken: Cand. Schilder is óók geweerd uit het ambt, omdat hij niet aanvaardde, dat art. 33 N.G.B. eist te leren, dat de sacramenten aanwezig geloof bezegelen, wat één van de gronden is, waarom men bij de kinderen vóór de doop de wedergeboorte als aanwezig moet onderstellen”.⁸⁾

En nu bedient men zich wel, om van deze schandelijke zaak af te komen van het voorwendsel, dat wel de deputaten in de zaak-Cand. Schilder verkeerd spraken en handelden, maar dat de Synode daar niet verantwoordelijk voor is. Maar dat is niets anders dan „een listig verzonnen bakerpraatje om de zonden der Synode te bemantelen. Laat men dat bakerpraatje opbergen voor goed. Want men maakt er zich in het oog van God en van alle welkenkende mensen, die de zaak doorzien, verachtelijk mee”.⁹⁾

WAT GESCHIEDDE NA DE VRIJMAKING?

Toen de vrijmaking een feit werd, toonde de synode opeens een gansch ander aanzicht dan vroeger. Ze werd net zoo zacht en vriendelijk als ze vroeger hard en scherp was geweest. Ze werd ook zeer soepel in het tolereren van allerlei meningen en interpretaties van haar als goddelijke waarheid bezwoeren leerstellingen.

Geen wonder!

De Synode werd bang!

Het was „alleen de angst voor verdere scheuring (welke) de Synode opeens soepel maakte. Gelijk ook de Vervangingsformule, naar mijn stellige overtuiging, alleen kans van slagen had in onze kerken, omdat men „met de brokken in handen stond” en vreesde voor „nieuwe brokken”.¹⁰⁾

²⁾ pag. 30.

³⁾ pag. 29.

⁴⁾ pag. 42.

⁵⁾ pag. 37.

⁶⁾ pag. 22.

⁷⁾ pag. 48.

⁸⁾ pag. 61.

⁹⁾ pag. 63.

¹⁰⁾ pag. 26.

En zoo is het nog! Uit vrees voor nog grooter verlies aan zielen bleven synodes en kerken op dit angststandpunt staan. Ze lieten rustig of misschien ook wel onrustig toe, dat verzacht en verworpen werd wat ze eerst als waarheid Gods hadden bezwoeren.

„Ieder kan weten, dat in „Waarheid en Eenheid” de Vervangingsformule weken lang aan een ingrijpende, openlijke critiek blootstond. Die Vervangingsformule (welke officieel nog volstrekt bindend is — C. V.) wordt openlijk verklaard niet in overeenstemming te zijn met Schrift en Belijdenis”.¹¹⁾

Ieder kan constateeren „hoe allerlei „leerstellingen” waartegen men zich vóór de scheuring niet verweren kon op straffe van schorsing, vandaag zonder enige bemoediging in onze kerken mogen bestreden worden en hoe er praktisch een ruimte is, die veel verder gaat dan in 1943 zelfs maar begerd werd”.¹²⁾

Om deze weersinwekkende onwaarsachtigheid te camoufleren gaat men er tegenwoordig over bazelen, dat die vrijgemaakten reeds vóór 1936 zulke gevaarlijke mensen waren, dat de synode toen van armoe wel moest „ingrijpen”.

Maar „terecht” zeggen dan vandaag de geschorsten met het oog op zulk geleuter: „laat men maar zeggen wat men wil waartegen het eigenlijk ging, wij zijn niet ter verantwoording geroepen over d w a l l e e r en niet wegens dwaalleer geschorst, maar wij zijn bovenschiftuurlijk gebonden aan een bovenschiftuurlijke mening en geschorst omdat wij, naar ons

AAN „BEZWAARDE BROEDERS”

Hoe lang nog, „broeder”, moet het duren, dit slechte spel met Gods gebod; te zeggen: „Ach, doof Gij de vuren die wij ontstaken. Slecht de muren, want wij, wij zijn onmachtig, God!”

Zal God Zijn welgevallen toonen aan 't volk, dat wederatrevend blijft gewillig in Zijn huis te wonen, en dat de lieflijkheid der zonen als broeders, uit zijn midden drijft?

Niet hun die zeggen: Heere, Heere! maar die daar doen des Vaders wil, zal God de ware wijsheid leeren om zich van 't kwade af te keeren, hen maken in verdrukking stil.

Staakt dan Uw roepen, bidden, streven, indien de daad te groot mocht zijn voor 't harde hart. Wilt gij niet beven voor Hem die oordeelt aller leven, zoo weet, dat niet slechts brood en wijn

tot Zijn gedachtenis gegeten U vrijspreekt van dit groote kwaad, want Gij, Gij hebt toch dit geweten: God zal Zijn kerk gehoorzaam heeten als zij in Zijn kracht weerstaat!

J. L. J.

goed recht en naar onze roeping, die binding niet erkennen. Daarom was onze schorsing wegens verzet tegen de leeruitspraak van 1942 onwettig”. En..... ze hebben, helaas, gelijk!

En het is dan ook volkomen te begrijpen, dat velen van hen tot in het diepst van hun ziel verontwaardigd zijn, wanneer ze, juist in de laatste maanden, nu de binding weer aan de orde gekomen is, in alle mogelijke bladen van onze kant lezen wat voor een gevaarlijke mensen, die nu vrijgemaakten, vóór 1936 al waren”.¹³⁾

WAT MOET THANS DE HAAGSCHE SYNODE DOEN?

Om die vraag te beantwoorden moet de schuld-vraag meedoogenloos scherp worden gesteld.

En dan „staat dit vast: „e n c r e e t is die scheuring gekomen ten gevolge van de bewuste bovenschiftuurlijke binding en haar onrechtmatige handhaving door schorsingen”.

Daarom ligt er op de synodalen „een grote schuld”. „Een schuld die roept om belijdenis ervan. En om bekering door het doen van de openlijke uitspraak, dat de schorsingen, gedaan op grond van verzet tegen die binding, niet gegrond waren”.¹⁴⁾

Zij mogen „geen rust hebben voor (hun) kerken hun aandeel aan de schuld ten aanzien van de scheuring erkennen hebben. Zoolang dat niet gebeurd is, voelen zij een vloek van Godswege op hun kerken rusten”.¹⁵⁾

Onder geen beding moet deze synode zooals haar voorgangsters deden, alles goed praten! „Met hoogstens nog eens een verklaring, dat er wel „een betreurenswaardige aanleiding gegeven is tot misverstand”.

„Als dat gebeurt zal het werk van deze Synode op dit punt onvruchtbaar zijn. Want een verklaring in die zin zal aan beide kanten van de scheur geen enkele bevrediging kunnen geven.

¹¹⁾ pag. 25.

¹²⁾ pag. 90.

¹³⁾ pag. 75/6.

¹⁴⁾ pag. 78/9.

¹⁵⁾ pag. 91.

Zulk een verklaring betekent ten diepste zelfhandhaving”.¹⁶⁾

Nee, de Haagse synode moet een van beide doen. „Of eerlijk te erkennen dat er in 't verleden schuld ligt wegens te enge binding en wegens onverantwoorde schorsingen. Of, zonder formalistisch gecamoufleer en formalistisch zich vastklampen aan woorden, die slechts in schijn de onschuld der vroegere Synodes bewijzen, ik zeg óf: zó overtuigend, zó zakelijk, zó diepgaand aan te tonen dat er niet te eng gebonden is en niet onverantwoord geschorst, dat de conscientie der bezwaarders er „Amen” op zeggen moet, omdat nu eenmaal tegen de waarheid niet te strijden valt.

Het geschokte prestige onze Synodes kan alleen door een volkomen eerlijk en diepgaand ingaan op de zaken hersteld worden. En de vrees, dat door een schuldenkenning dat prestige lijden zal, is volmaakt ongegrond. In en buiten onze kerken zou dat prestige, niet alleen dat van onze Synodes maar ook dat van onze kerken, verrassend stijgen als er e i n d e l i j k eens zulk een schuldenkenning kwam”.¹⁷⁾

Voor al zal de synode duidelijk moeten uitspreken of er in de Geref. Kerken voor het standpunt van de „Verklaring van Gevoelen” der bezwaarders alle ruimte is. „En oordeelt de Synode, dat die ruimte er niet is, — men zegge het, wat ook de consequenties mogen zijn. WANT HET IS IMMOREEL, GELET OP AL DE KRASSE UITSPRAKEN EN DWINGENDE STRAFMAATREGELEN VAN HET VERLEDEN, VANDAAG OOGLUKEND TOE TE STAAN, WAT MEN EERDER ONDER BEDREIGING MET SANCTIES VERBOOD. ALS VANDAAG IN DE VERKLARING VAN GEVOELEN DE WAARHEID GODS INDERDAAD IN HET GEDRANG KOMT, HANDHAVE MEN DIE WAARHEID, ER KOME VAN WAT WIL. KOMT DIE WAARHEID GODS ER NIET DOOR IN HET GEDRANG, MEN SPREKE HET OPENLIJK UIT EN AANVAARDE DE CONSEQUENTIES VAN ZULK EEN UITSPRAAK OOK TEN AANZIEN VAN HET VERLEDEN”.

WAT MOETEN WIJ DOEN?

Zó staan en roepen Ds Schep en Ds Van Teylingen voor de poorten van de Haagse Synode.

Misschien werd de zonde, de onwaarsachtigheid en het geknoel waarmee de gesignaleerde synodes en kerken zich aan Christus' bruid vergrepen en zoo Gods toorn over zich gaande maakten, immer zoo scherp geteekend.

En het zó optreden van deze predikanten, dit hun publieke schrijven als zoodanig, ontmaskert het onkerkelijke gedoe der laatste jaren zoo mogelijk nog meedoogenloos dan de inhoud van hun vernietigend geschrift.

Want: zoo kan men thans ongestraft spreken in de synodale wereld! Maar we vergeten niet, dat de pink van Ds Schep — hij schrijft n.b. publiek, dat de verbondsbeschouwing van Prof. Ridderbos een andere is dan die van de belijdenis — heel wat dikker is dan de lendenen van de meest „zondige” geschorste. Als Schilder de synodes met geeselen kastijde, toen deze predikanten het met schorpioenen.

Maar ze zullen geen last hebben! Let maar op! Want ten aanzien van het gansche geding van 1944 en ten aanzien van al wat er uit volgde struikelt in de synodalen kring het recht op de straten en is de elementaire waarheid en puurheid geheel en al zoek. De profetie is verdwenen. De zelfhandhaving viert hoogtij.

Laten nu allen, die den HEERE in oprechtheid vreezen hun taak verstaan. Laten ze met nóg meer kracht roepen, dat alleen berouw over en bekeering van het gepleegde kwaad redding kan brengen!

Alle vrome woorden welke gesproken worden zonder dat deze eisch wordt gesteld en gehoorzaamd zijn erger dan een vloek.

Laat daarom al het volk des HEEREN als met in machtig spreekkoor dit eene woord de gebonden kerken indreunen:

Doe de schorsingen onvoorwaardelijk weg!

Doe de leeruitspraken, die ge zelf elken dag verloochent, weg! Dat is de éénige boodschap, welke thans aan de kerken mag worden gebracht.

Wie deze boodschap niet, ja, wie niet alleen deze boodschap uitroept, vernoot Christus, zijn kerk en niet minder zijn synodale broeders. C. V.

¹⁶⁾ pag. 91.

¹⁷⁾ pag. 93/4.

Theologische Hoogeschool

Het college van Hoogleraren maakt bekend:

1e. dat zij, die vóór het eerst als student aan de Theologische Hoogeschool wenschen te worden ingeschreven, op Vrijdag 30 September a.s. des morgens om 10 uur, in het gebouw van de Theol. Hoogeschool, Broederweg 15, worden verwacht. Overgelegd moeten worden:

a. hulstaatsexamen of eindexamen Gymnasium of Lyceum, b. getuigschrift van den kerkeraad.

2e. dat des middags van dienzelfden dag, om 2.30